• Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

APIE BRITIŠKĄ ODĄ

Odos praktiškumas, atsparumas klimatinėm sąlygom, vandeniui ir ilgam dėvėjimui padaro ją nepakeičiama aprangos dalimi. Oda "kvėpuoja" ir gražiai sensta. Tačiau, pagal tradicingus britus, odos išdirbimo menas šiais skubėjimo laikais žymiai suprastėjęs.

Dar taip neseniai apavas būdavo siuvamas išskirtinai iš odos. Šiandien jau naudojama plastika, pamušalui — nailonas ir jau sunku būtų surasti batą, pagamintą ištisai iš odos. Dar didesnė retenybė — rankom pasiūtas batas. Masinė gamyba taikoma ir kitiems odos dirbiniams.

Rankom siuvamiems batams naudojama tik pačios geriausios rūšies oda. Ta oda yra tankaus audimo, kad bedėvint neišsitemptų ir nepamestų formos, ji turi būti be jokių netobulumų ir geriausiai išdirbta. Meistras tokį batą sukerpa pagal pirkėjo kojos brėžinį ir ištempia ant specialiai iš medžio išdrožto kurpalio. Tokie batai pamušaluojami oda ir nesvarbu kiek jie ilgai dėvimi, niekada neišsitampo ir nepameta savo formos.

Rankų darbo batai paprastai užsakomi mažose dirbtuvėlėse, kurios pabirusios po visą Angliją. Ypatingai jų gausu vakarinėje krašto dalyje ir Northamptone.

Masinėje gamyboje paprastai batų viršus klijuojamas prie padų, bet rankomis siuvamų — prisiuvami. Naudodamas du specialiai išvaškuotus siūlus, batsiuvys stipriai sutvirtina abi dalis ir kai vaškas džiūva jis sukietėja. Tokie batai meistriškai užbaigiami ir jų pora yra absoliučiai identiška.

Kyla klausimas ar verta šiais laikais užsisakinėti rankų darbo batus. Jei jūs sutinkat už veršio odos pora mokėti 70 dolerių, o už krokodilo 150 dolerių ir dėvėti tuos batus 20 metų, tada verta.

Be abejo, prie tinkamos priežiūros, rankų darbo batai gali būt dėvimi metų metais. Maxwell'io firma Londone, kurios šeimos nariai jau per kelias kartas gamina augščiausios rūšies batus, neseniai su pasididžiavimu išstatė 42 metų senumo jojimo batus. Jie buvo atsiųsti savininkės perdirbti jos dukrai. Po pataisymo jų negalėjai atskirti nuo naujų.

Lobbs firma, kuri gamina batus visoms karališkoms šeimoms Europoje, turi prisikrovus dėžių dėžes mahagony medžio kurpalių. Lobbs laiko tuos kurpalius 20 metų. Po dvidešimties metų išmeta, nes, pagal juos, jei pirkėjas negrįžta per tą laiką užsisakyti naujos poros, jis jau niekada nesugrįš.

Britų odos gaminiai yra pasaulinio garso ir kiekvienais metais šimtai porų rankom siūtų batų išsiunčiama į Ameriką. Mėlyno aksomo šliurės su auksu siuvinėtom monogramom vietoje kilmingųjų herbų, yra labai populiarios Amerikoje. Ir nei vienas turtingas amerikonas net akim nesumirksi, mokėdamas už jas 50 dolerių.

Kai kurios firmos supranta, kad dėl masinės gamybos ir didelės kompeticijos jie savo aukštą lygį turi užeminti. Tačiau kiek įmanoma jie bando išlaikyti tradicinę kokybę. Pavyzdžiui, pusiau rankomis pasiūti krokodilo batai paleidžiami į rinką už 120 dolerių. Krokodilo batai visada buvo laikomi elegancijos simboliu, bet — pagal žinovus ir meistrus — yra gerų krokodilo odų ir prastų. Kuo smulkesni žvynai tuo oda geresnė. Meksikoniškos ir Javos krokodilų odos yra pačios geriausios. Šiurkšti nugaros dalis yra prasta, bet švelni ir smulkiai žvynuota papilvės dalis — pati geriausia. Žinoma, pirmaeilis odos išdirbimas taip pat yra būtinas. Asprey kompanijos meistrai turi savo slaptą receptą krokodilo odoms išdirbti. Jie presuoja individuoliai kiekvieną žvynelį ir, specialiu tepalu padengdami paviršių, duoda odai ypatingą žvilgesį. Krokodiliniams rankinukams Asprey deda tikro aukso uždarymus ir rėmus, ir pamušaluoja juos pirštinine oda.

Britų pirštinės ne mažiau garsios kaip ir jų batai. Pirštinių dirbtuvės yra sukoncentruotos aplink Yeovil ir Worcester'į. Tos dirbtuvės ten įsisteigė prieš keturis šimtus metų dalinai dėl geografinių sąlygų. Gyvendami arti vandens, gamintojai turėjo galimybių išdibti vietinių avių kailius ir vandeniu transportuoti savo gaminius. Šiandien pačiom brangiausiom pirštinėm naudojamos išskirtinai Abisinijos eriukų odos. Prieš tai gausiai buvo naudojamos ožiukų odos.

Pirštinės kerpamos iš pirmos rūšies odų ir tada atsargiai ištempiamos. Išmokti tinkamai ištempti odą trunka metų metus, stebint tikrus šios srities meistrus. Išeiginės ir vakarinės pirštinės paprastai siuvamos mašina, o sportinės ir storesnės odos — rankomis.

Prieš šešiolika metų Pittard firma įnešė naujumą į pirštinių gamybą — skalbiamą odą. Pittard taip pat pradėjo dažyti odą įvairiom įmanomom spalvom, tuo būdu įvesdamas odą į sagų, papuošalų ir kitokių priedų gamybą. Paskutiniuoju metu oda plačiai naudojama apsiaustams, sijonams, kelnėms ir net suknelėms siūti. Oda drabužiams turi būti kerpama labai tiksliai ir atsargiai, nes ji nepasitempia ir nepasiduoda kaip, pavyzdžiui, vilnonė medžiaga.

Kiekviena oda — kiaulės, ruonio, ožkos, arklio ar kengūros gali būti panaudojama aprangai, bet kiekviena jų turi savo specifinę paskirtį.

VYRAMS

Šiais laikais vyriškų išeiginių marškinių mada keičiasi beveik taip pat greitai, kaip moteriškų palaidinių. Dar taip neseniai buvę madoje tamsių spalvų marškiniai keičiasi į dryžuotus ir raštuotus. Šį rudenį dėvimi marškiniai bus ryškiai dryžuoti, raštuoti ir net su gėlėm. Apikaklės — smailiais ilgais galais ir aukštai užeinančios ant kaklo. Rankogaliai dvigubi, platūs, su sagtelėm ir su eile mažų sagučių.

Tarp vienos spalvos išeiginių marškinių gausu tamsios rausvos ir vieletinės spalvos. Kaikurie marškiniai dėvimi ant kelnių, sujuosti plačiu diržu.

Sportiniai marškiniai išdailinti visokiais meniškais raštais, plačiais rankogaliais ir įimti liemenį.

Šį rudenį dėvima viskas, kas tik įmanoma. Sena taisyklė, kad dryžuotas kaklaraištis nebetinka su languotais marškiniais, jau nebegalioja. Paskutinė mada—derink pats kas tik tau patinka. Išbandyk gėlėtą kaklaraištį prie dryžuotų marškinių ir languotos eilutės, derindamas tiktai jų atspalvius.

Madoje taip pat ilgi susegami megstiniai, sujuosti per klubus diržu. Puloveriai taip pat ilgesni, labiau prie kūno prigulę ir dažnai su diržais.

Liemenės gausiai dėvimos tiek jaunuolių tiek ir pagyvenusių ponų, visokių spalvų ir visokių pavidalų — susegamos odiniais dirželiais, odiniais priekiais, surišamos šniūreliais, susegamos didelėm metalinėm sagtim.

Šio rudens vyrų eilutės primins 1930 metų madas. Atlapai žymiai paplatėjo, prakirpimai šonuose pailgėjo, kišenių atlapai padidėjo ir įsigijo įvairias formas. Švarkai, liemenės ir apsiaustai labiau įimti į liemenį. Bendras įspūdis — lieknesnės figūros.

Eilučių ir sportinių švarkų spalvos gyvesnės, ryškesnės ir idomesnės. Populiarios dryžuotos medžiagos. Dryžiai įvairūs, nuo pačių siauriausių iki plačiausių. Madoje eglutės, langai ir ryškūs geometriniai raštai.

Madų parodos Čikagoje organizatorės: M. Remienė pirm. — viduryje, O. Gradinskienė — vicepirm., S. Endrijonienė; modeliuotoja Nijolė

MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO...

K. P-tė

Šiuos Maironio žodžius prisiminiau atsisėdusi prie pat modeliavimo tako Jaunimo Centre, Čikagoje. Tai jau devintoji madų paroda, įvykusi 1970. X. 10-11 d.d. Šią parodą kasmet nenuilstančiai ruošia Nekalto Prasidėjimo Marijos Seserų Rėmėjų Čikagos Apygarda, vadovaujant pirmininkei Marijai Remienei, padedant Marquette Parko ir Cicero skyriams. Šį kartą pelnas skiriamas Arkivyskupo Matulaičio Senelių namų statybai praplėsti.

Parodą atidarė programos komentatorė aktorė Eglė Vilutienė. Scena įdomiai dekoruota. Lietuviškais raštais išmargintos skrynios, o už jų nuo lubų svyrantis paslaptingas šydas, kurio fone keitėsi, vykusiai priderintos modeliuotojoms bei jų rūbams, fotografo Virgilijaus Kauliaus, S.J., skaidrės. Sceną dekoravo ir vaišių stalus išpuošė, astronominiais dangaus kūnų ženklais, Janina Juknevičienė, primindama gausiai susirinkusiems svečiams naują dangaus kūnų tyrinėjimo erą. O komentatorė kreipė susirinkusių dėmesį į modeliavimo take pasirodančias žemiškas būtybes.

Pirmoje dalyje buvo pademonstruota Putnamo seselių rėmėjų darbo sportiškos suknelės, kostiumėliai, apsiaustai ir rankų darbo megzti drabužiai. Čia teko pamatyti rūbus tinkamus kolegijas lankančiam jaunimui, paaugliams ir vaikams.

Antroje dalyje buvo modeliuojami Yvounes Boutique krautuvės savininkės Irenos Talandienės įvairioms progoms drabužiai.

Trečioje dalyje buvo parodytos popietinės ir vakarinės suknelės bei kostiumai, namuose siūti ir specialiai sukurti rūbų kūrėjų. Gatvės ir popietinių rūbų daugumą sudaro — ilgos kelnės ir trumpas skirtingos spalvos apsiaustas. Vakarinės suknelės — ilgos, su ilgomis rankovėmis. Įdomūs buvo, kaip visuomet, megzti rankų darbo drabužiai, kuriais žavėjomės ne tik mes, lietuvės, bet ir viešnios amerikietės, kurių buvo namaža atsilankiusių parodon. Visus stebino lietuvių savanoriškų mezgėjų nagingumas, išradingumas bei pasiaukojanti kantrybė. Siūtiniai rūbai, rūbų kūrėjų specialiai parodai pateikti, taip pat buvo dėmesio centre, kaipo skoningai ir originaliai suprojektuoti.

Modeliavo: Dalia Bartkienė, Elena Blandytė, Ona Gradinskienė, Alma Fremarek, Dana Kriaučeliūnaitė, Sigutė Konley, Aldona Laitienė, Milda Memėnaitė, Nijolė, Stasė Olšauskienė.

Pasirodė ir jaunos mergaitės modeliuotojos: Rūta Augiūtė, Dana Endrijonaitė, Marcia Evans, Vida Kriaučeliūnaitė, Angelė Talandytė ir Rūta Butvilaitė.

Ir vaikučiai, kaip žirniukai, atriedėjo modeliavimo takan, pademonstruodami vaikiškus rūbus. Štai jie: Fausta Bobinaitė, Viktorija Kučaitė, Linas Olšauskas ir Vilija Račiūnaitė.

Rūbus suprojektavo ir išpildė rūbų kūrėjos: Gene Dambrauskaitė, Monika Kripkauskienė, Elena Tutlienė ir Nijolė Banienė. Kitus rūbus siuvo: A. Dulaitienė, S. Olšauskienė, M. Memėnaitė, O. Izokaitienė ir M. Panarienė.

Megztus rūbus paruošė: E. Blandytė, J. Bobinienė, J. Dočkienė, S. Endrijonienė.

Modeliuojami kailiai — Normano Bursteino.

Šia proga buvo ir loterija, kuriai paaukojo paveikslus: dail. Marija Ambrozaitienė, dail. Aldona Labokienė ir dail. Juozas Pautienius, o kailio apikakle — N. Bursteinas.

Modeliuotojoms buvo įteiktos rožės, o modeliavusiems vaikams — saldainiai.

Parodą uždarė pirmininkė Marija Remienė, padėkodama kūrusioms bei siuvusioms ir mezgusioms rūbus pasiaukojėlėms, taip pat šiltu žodžiu apdovanodama ištvermingas modeliuotojas ir su dėkingumu išvardindama visus prisidėjusius prie parodos pasisekimo. O svečiams padėkojo už atsilankymą bei Putnamo Seselių veiklos paremimą.